

Psicologia i sociologia **Sèrie 2**

SOLUCIONS,
CRITERIS DE PUNTUACIÓ
I CORRECCIÓ

INSTRUCCIONS

La prova consta de dues parts.

- PRIMERA PART: comentari de text (A). Aquesta part val 4 punts.
- SEGONA PART: escolliu UNA de les dues opcions (B1 o B2). Responeu a TRES de les cinc qüestions que es proposen en l'opció escollida. Indiqueu clarament quines heu escollit. En cas que respongueu més de tres qüestions, només es valoraran les tres primeres. Aquesta part val 6 punts.

PRIMERA PART (A)

[4 punts]

Llegiu el text següent i responeu les qüestions plantejades a continuació.

(...) El 1948 va escriure una novel·la de ciència ficció, *Walden Dos*. Aquest és el nom d'una espècie de comuna utòpica, els habitants de la qual s'han aïllat voluntàriament del món per viure d'acord amb les ensenyances del conductisme i on les tècniques de reforç i d'aprenentatge constitueixen la base de la societat. La novel·la està escrita en un to didàctic, i en ella, Castle, un catedràtic de filosofia una mica ximple, fa preguntes contínuament perquè Frazier, el fundador de la comunitat, pugui lluir-se amb les respostes.

A Walden Dos, els nens es crien quasi sense tenir contacte humà durant el primer any de vida, en petites cabines individuals amb un finestral de vidre, totes col·locades en una habitació on no hi ha ni un cuidador (almenys en el moment que els protagonistes del llibre visiten el lloc).

Adaptació feta a partir del text de
Carlos GONZÁLEZ. *Ompler de petons* (2005)

1. El text parla del conductisme. Digueu qui va ser-ne el màxim representant i alhora autor de *Walden Dos*.

[1 punt]

Burrhus Frederic Skinner.

2. Expliqueu breument l'objecte d'estudi del conductisme.

[1 punt]

El seu objecte d'estudi són les conductes observables, així com també els mecanismes de l'aprenentatge.

3. Anomeneu, com a mínim, dos aspectes del conductisme que es poden relacionar amb l'aprenentatge.

[1 punt]

Modificació de conducta, causa i efecte, condicionament: clàssic i operant, reflex condicionat i incondicionat, reforç positiu i negatiu, resposta impulsiva, reflexiva, sobrecorrecció, càstig positiu i negatiu, autocontrol.

4. Definiu el concepte de premi o reforç, i poseu-ne dos exemples.

[1 punt]

– **Definició: estímul que incrementa la probabilitat que una conducta es repeteixi.**

– **Exemples: resposta oberta. Pot ser verbal, material...**

Adjudiqueu 0,5 punts per la definició i 0,25 punts per cada exemple.
--

SEGONA PART (B1)

Contesteu TRES de les cinc qüestions següents.

[6 punts]

1. Els camps d'aplicació de la psicologia es poden classificar en psicologia bàsica i psicologia aplicada. Digueu si les branques de la psicologia que hi ha a continuació pertanyen a un àmbit o a l'altre.

[2 punts]

	<i>Psicologia bàsica</i>	<i>Psicologia aplicada</i>
Psicologia evolutiva	X	
Psicologia de l'esport		X
Psicologia i seguretat viària		X
Psicologia general	X	
Psicologia de la personalitat	X	
Psicologia social	X	
Psicologia diferencial	X	
Psicologia clínica i de la salut		X
Psicologia i drogues		X
Psicologia de l'educació		X

2. Llegiu les afirmacions que hi ha a continuació i digueu si són vertaderes (V) o falses (F).

[2 punts]

	V	F
1. La tos i l'esternut són dos actes reflexos.	X	
2. La resposta innata tendeix a protegir l'individu encara que no en sigui conscient.	X	
3. Trencar nous és un exemple de conducta innata.		X
4. La diferència entre "sensació" i "percepció" és que la primera té un caire més actiu i constructiu, mentre que la segona és essencialment passiva.		X
5. Els sentits propioceptors fan referència als sentits cinestèsic i vestibular.	X	
6. El llenguatge com a factor cultural és un dels elements que més influeix en la nostra percepció de la realitat.	X	
7. La imaginació i la memòria són dues capacitats que tenen la funció d'emmagatzemar la informació rebuda i reproduir-la quan ens cal.	X	
8. L'associació de continguts amb imatges visuals és un dels factors que dificulta la memorització.		X
9. L'alimentació és un tipus d'instint.	X	
10. Els sentits exteroceptors només són la vista i l'oïda.		X

3. Ompliu els buits del text referit al sistema nerviós amb els conceptes que hi falten. Indiqueu el número a la taula.

[2 punts]

Una situació molt habitual a les famílies amb fills adolescents o al principi de la joventut és despertar-nos per atzar de matinada -per exemple, a la una o a les dues- i adonar-nos que els nostres fills segueixen desperts a la seva habitació, jugant, xatejant amb els amics o potser estudiant. També solem trobar desproporcionada l'hora que moltes vegades tornen a casa una de les nits del cap de setmana en què han sortit amb els amics. Per què els costa tant trobar el moment d'anar-se'n a dormir? Hi ha diversos motius, com les ganes irrefrenables de socialitzar, els efectes de l'ansietat i l'estrès sobre la son, etcètera. Però també hi ha un motiu biològic inevitable. Una de les __ (1) __ que també madura durant l'adolescència és l'anomenada "glàndula pineal". Com a curiositat, aquesta glàndula és l'única estructura del cervell que no està duplicada. Tenim dues amígdales, dos tàlems, dos hipocamps..., un a cada __ (2) __ del cervell. De glàndula pineal, en canvi, només en tenim una, i a més es troba pràcticament al centre geogràfic del cervell, per la qual cosa ha estat molt estudiada des de l'antiguitat. Fa més de dos mil anys, el metge grec Heròfil de Calcedònia va llançar la hipòtesi que era la vàlvula que regulava el flux dels pensaments, i el filòsof Descartes va proposar, a mitjan segle XVII, que era la seu de l'ànima. Ara sabem que una de les funcions principals de la __ (3) __ és regular el cicle del son i de la vigília, anomenat __ (4) __. Ho fa a través de la neurohormona __ (5) __, que indueix la __ (6) __ i provoca l'inici del __ (7) __. En absència de llum, això és, entre el crepuscle i l'alba, la glàndula pineal secreta la melatonina, per la qual cosa tots tendim a dormir de nit. A més de trobar-se al centre del cervell, es localitza a la part dorsal de l'hipotàlem, a prop de l'anomenat __ (8) __. Aquesta localització ens dona pistes sobre el seu funcionament. L'__ (9) __ produeix diferents hormones que actuen sobre la fisiologia corporal, com ara la regulació de la __ (10) __ del cos, i que a més afecten diversos comportaments, per exemple, els relacionats amb l'alimentació, l'agressió i l'aparellament.

Adaptació realitzada a partir del text de David BUENO. *El cervell de l'adolescent* (2022)

Concepte	
"quiasma òptic"	8
temperatura	10
hipotàlem	9
son	7
relaxació	6

Concepte	
melatonina	5
"cicle circadià"	4
hemisferi	2
glàndula pineal	3
estructures cerebrals	1

4. Els autors D. Spivack i M. B. Shure identifiquen cinc maneres de pensar pròpies dels comportaments socialment competents. Relacioneu els tipus de pensaments amb el seu significat.

[2 punts]

- Capacitat de posar-se en el lloc de l'altra persona.
- Capacitat de preveure les conseqüències de les decisions que es plantegen en un problema o una situació.
- Capacitat de determinar l'origen o la causa d'un problema o d'una situació.
- Capacitat de generar diferents solucions o sortides a un mateix problema o una mateixa situació.
- Capacitat de fixar-se uns objectius i trobar els mitjans per aconseguir-los.

<i>Tipus de pensament</i>	<i>Definició</i>
Pensament causal	c) Capacitat de determinar l'origen o la causa d'un problema o d'una situació.
Pensament alternatiu	d) Capacitat de generar diferents solucions o sortides a un mateix problema o una mateixa situació.
Pensament conseqüencial	b) Capacitat de preveure les conseqüències de les decisions que es plantegen en un problema o una situació.
Pensament de perspectiva	a) Capacitat de posar-se en el lloc de l'altra persona.
Pensament mitjà-fi	e) Capacitat de fixar-se uns objectius i trobar els mitjans per aconseguir-los.

5. En la situació que es planteja a continuació, identifiqueu els elements següents en relació amb la comunicació.

[2 punts]

En Pau és a la seva habitació i rep un whatsapp de la seva amiga Berta, que el convida a passar el cap de setmana a la casa que té a la platja, però l'hi ha de confirmar abans de les 20 h del vespre. Quan decideix contestar-li, s'adona que ha perdut la connexió de la xarxa i en Pau veu que la seva resposta no s'envia i que són les 20 h passades. En aquell moment es posa molt nerviós perquè veu que la seva resposta no arribarà a la Berta.

<i>Element</i>	
1. Emissor	Berta
2. Receptor	Pau
3. Missatge	Invitació a la casa de la platja
4. Codi	Llenguatge escrit
5. Canal	Mòbil, internet, wifi, whatsapp

SEGONA PART (B2)

Contesteu TRES de les cinc qüestions següents.

[6 punts]

1. Llegiu el text següent i, a partir dels conceptes que hi apareixen, completeu els apartats.

[2 punts]

En un barri d'una gran ciutat avui hi ha reunió de l'associació de veïns. El tema que s'ha de tractar és si per la festa del barri cal llogar lavabos portàtils o no. Hi ha diverses opinions sobre aquesta qüestió. Els veïns que viuen més a prop del pavelló, que en són poquets, opinen que cal posar-los per evitar que s'embrutin els portals de les cases i l'endemà facin pudor i estiguin plens de taques desagradables, mentre que els que viuen més lluny creuen que no és necessari. La senyora Rosa, que viu just al costat del pavelló, pensa que no seria necessari posar-los perquè suposa una despesa econòmica afegida, però opina com la resta de veïns que viuen a prop. La senyora Plana, que viu al costat de la senyora Rosa, entén la posició dels veïns que viuen més lluny, però com que parla el seu marit, no s'atreveix a dir res. El senyor Casademunt demana que parli la senyora Carme, que és

advocada i té un bufet privat i sempre té bones idees. Ella proposa que es lloguin els lavabos per evitar olors desagradables i taques a les voreres i portals de les cases més properes al pavelló i que, en tot cas, es demani a l'Ajuntament que n'assumeixi part dels costos. Després d'acabar el balanç, tots aproven aquesta darrera proposta.

Concepte	Definició	Elements identificats en la situació
Grup de referència	Aquell grup amb el qual un individu s'identifica i que utilitza com a criteri, com a model de conducta.	Veïns que viuen a prop del pavelló i veïns que viuen lluny del pavelló.
Grup de pertinença	El grup del qual realment forma part un individu.	Veïns de l'associació de veïns del barri.
Estatus	És el reconeixement que fa el grup de la posició social que ocupa una persona.	Que parli la senyora Carme, que és advocada i té un bufet.
Minoria	Es refereix a un grup de població numèricament minoritari.	Els veïns que viuen a prop del pavelló.
Majoria	Es refereix a un grup de població numèricament majoritari.	La resta de veïns del barri.
Conformitat	Un canvi de conducta o d'opinió dels individus com a resultat de la pressió del grup.	La senyora Rosa no ho creu necessari, però opina com la resta de veïns que viuen a prop.
Rol sexual	El comportament que s'exigeix o es pressuposa d'una persona, en aquest cas una dona.	La senyora Plana no s'atreveix a dir res per no contradir el seu marit.
Resposta de consens	Opinió acceptada pel grup i que en alguns casos fa canviar l'opinió inicial d'un individu.	Demandar a l'Ajuntament part del cost del lloguer dels lavabos portàtils.

Adjudiqueu 0,25 punts per cada concepte definit correctament i identificat en la història, i 0,10 punts per cada concepte identificat en la història però no definit o definit però no identificat en la història.

2. Citeu:

[2 punts]

a) Tres branques de la sociologia aplicada:

Sociologia de l'educació, industrial i del treball, de la religió, econòmica, política, cultural i de l'art, de l'esport, urbana...

b) Tres agents socialitzadors:

La família, l'escola, les amistats (grup d'iguals), els mitjans de comunicació, les associacions de lleure, els clubs d'esports, les empreses, els sindicats, associacions culturals...

c) Tres tipus de discriminacions socials:

Discriminació racial, de gènere, religiosa, política, homofòbica...

d) Tres tipus de lideratge:

Lideratge autoritari, liberal (*laissez-faire*), democràtic.

e) Tres sortides professionals d'un/a sociòleg/sociòloga:

Gestió de recursos humans, gestió i avaluació de polítiques socials, Assessorament a institucions socials, disseny, producció i anàlisi d'estadístiques socials i investigacions qualitatives, docència en l'àmbit formal...

3. En el context de la teoria del conflicte, Ralf Dahrendorf fa una classificació de 15 tipus de conflictes socials atenent el volum de la unitat social i els grups que hi participen. Ompliu la graella que hi ha a continuació amb exemples de 9 dels conflictes que planteja la seva teoria.

[2 punts]

	<i>Conflictes entre rols individuals</i>	<i>Conflictes entre grups socials</i>	<i>Conflictes d'estats, països</i>
<i>Conflicte entre dues parts de la mateixa categoria</i>	conflicte entre nois i noies	conflicte entre dues associacions de veïns	conflicte entre països
<i>Conflicte entre superiors i inferiors</i>	conflicte entre un treballador i el seu cap	conflicte entre agricultors i el departament d'agricultura	conflicte entre jutges i l'estat
<i>Conflicte entre una part i el tot</i>	conflicte entre un treballador i l'empresa	conflicte entre els veïns d'un barri i l'ajuntament	conflicte entre una autonomia i l'estat

Adjudiqueu 0,22 punts cada exemple correcte i 2 punts en cas que tots siguin correctes.

4. Els canvis socials donen lloc a transformacions. Ompliu els buits amb la informació que hi falta sobre els fets característics de la societat tradicional o moderna.

[2 punts]

<i>Societat tradicional</i>	<i>Societat moderna</i>
Natalitat i mortalitat elevades	Descens de la natalitat i de la mortalitat
Immensa majoria de la població agrupada en petits nuclis rurals	La població es concentra a les ciutats
Estructura econòmica amb predomini de l'agricultura	Alta importància del sector industrial i dels serveis
Família extensa	Família nuclear
Economia de subsistència: producció per a l'autoconsum	Economia de mercat: producció per a la venda

Adjudiqueu 0,4 punts per cada resposta correcta.

5. Responen les qüestions següents relacionades amb el concepte de cultura.
[2 punts: 1 punt per cada apartat]

a) Definiu el concepte de cultura.

[1,25 punts]

Conjunt d'idees, valors, actituds, costums, tradicions, maneres de viure que posseeixen una certa estabilitat en una societat determinada, de manera que influeixen en la conducta dels individus que hi habiten.

b) Relacioneu cada concepte amb la seva definició.

[0,75 punts]

<i>Concepte</i>		<i>Definició</i>
1. Cultura tancada	3	Pèrdua d'elements culturals propis a causa del contacte amb d'altres cultures.
2. Contracultura	2	Cultura minoritària que surt dins d'una determinada societat amb una actitud de bel·ligerància contra la cultura establerta.
3. Deculturació	1	L'individu està supeditat a la col·lectivitat, que marca pautes de coerció mitjançant lleis per tal que els individus no es desviïn de la cultura majoritària.

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

